

lyeknek reprezentatív megünneplésére az MTA szervezésében már számos előkészület történt. A szakbizottságok is rangos rendezvényekre készülnek, többek között sor kerül allergológiai konferenciára, sugárterápiai továbbképzésre, az agykutatás hetének és az antibiotikum napnak a megrendezésére. Székházunk fog otthont adni a Látássérültek Észak-Alföldi Regionális Egyesülete által szervezett közgyűlésnek, a mérnökök a Tiszáért elnevezésű eszmecsereinek, valamint a debreceni irodalmi napok egyik szekciójának.

Ez a néhány kiragadott példa is jelzi, hogy színes programokban gazdag időszaknak nézünk elébe, amely azonban csakis a különböző tudományterületek interdiszciplináris együttműködésével, a régió tudományos és közéleti testületeinek összefogásával valósulhat meg. Ennek reményében zárom a jelen beszámolót, s kívánok a régió tudományos életében további sikereket és a 2011-es évben is szép eredményeket.

Bitskey István
az MTA DAB elnöke

Főtitkári beszámoló az MTA Debreceni Területi Bizottság szakbizottságainak 2010. évi munkájáról (DAB Közgyűlés 2011. február 23.)

A Nyelv- és irodalomtudományi Szakbizottság konferenciát rendezett a 80 éves Tamás Attila professzor tiszteletére. Immár a huszadik magyar alkalmazott nyelvészeti kongresszust tartották meg neves külföldi és hazai előadókkal. Fiatal kutatók is bemutatkoztak „Az ember-gép kommunikáció technológiájának elméleti alapjai” című workshopon. Szakönyv-bemutatót szerveztek „Irodalom és művelődés a 18. században” címmel. A nemzetközi kapcsolatépítés eszköze volt a Magyarországi Amerikanisták Társaságának 8. konferenciája (HAAS 8). Az Irodalomtudományi Szakbizottság részt vett a Sütő András konferencia szervezésében. A jelentés kiemeli, hogy a TÁMOP kutatóegyetemi pályázat „Nyelvtechnológia és bioetika” fókuszterületének 9 nyelvtudományi és 4 irodalomtudományi kutatócsoportja lett.

A Társadalom- és Történettudományi Szakbizottság ünnepséggel és tanulmánykötetekkel köszöntötte a jubiláló L. Nagy Zsuzsa (80), Orosz István (75) és Barta János (70) professzorokat. A TEK Arany Publikációs díját nyerte el az Orosz István által szerkesztett „Szőlőbirtok és borkereskedelem” című kötet. Megrendezték a „Politika és emlékezet” című konferenciát. Az EME kolozsvári székházában köszöntötték Egyed Ákos professzort. A felvidéki Bártfán az európai protestantizmus volt a nemzetközi tanácskozás témája. A Fiatal Kutatók Nemzetközi Konfe-

renciája az „Interdiszciplinaritás a régiókutatásban” címmel zajlott. A Szociológiai Munkabizottság 2010-ben egy műhelykonferenciát és négy műhelybeszélgetést szervezett. A Régészeti Munkabizottság kutatásai főként a régió jelenleg folyó feltárásaihoz kapcsolódtak. A Politikatudományi Munkabizottság dr. Szabó Tibor tiszteletére rendezett szimpóziumot. A Településtudományi és Területfejlesztési Munkabizottság Debrecen és Nagyvárad közös jövőképét vizsgálta. Megtörtént közös folyóiratuk, az EUROLIMES 9. és 10. számának kiadása. Tovább ápolták kapcsolataikat Nyíregyháza, Szolnok, Jászberény és Tiszafüred kutatóival.

A Jogi- és Közgazdaságtudományi Szakbizottság jelentéséből kiemelést érdemel a „20 év múlva” – Vissza a jövőbe gazdaságpolitikai konferencia, „A hazai felsőoktatási innováció sajátosságai és az elmozdulás lehetőségei” című tanácskozás, a Tisztánlátók Éjszakája című ismeretterjesztő est, valamint a Közgazdaságtudományi Kar 10 éves évfordulójának megünneplése. A Jogi Munkabizottság vendége volt az indonéz nagykövet és Odera-Frankfurtból Franz-Joseph Peine professzor. 2010-ben a VII. Doktorandusz Konferenciát rendezték meg. A Nagyvárad Egyetem Közgazdaságtudományi Karával közös európai uniós projektekben vesznek részt.

A Nevelés-, Művelődéstudományi és Pszichológiai Szakbizottság kiemelten foglal-

kozott a Tanárképző Intézet Gyakorlóiskolájának történetével. „A harmadfokú képzés szerepe a regionális átalakulásban” címmel megismerték az Erdélyben, Partiumban, Moldáviában, Bolzanóban és Görögországban folyó kisebbségi oktatási gyakorlatot, illetve szolnoki és határmenti oktatási esettanulmányokat. Mélyült a kapcsolatuk a Nyíregyházi Főiskola munkatársaival. Tudományos ülést tartottak az Általános Pszichológiai Tanszék 25 éves jubileuma alkalmából, andragógiai konferenciát szerveztek Karácsony Sándor és Durkó Mátyás emlékére, valamint konferenciával köszöntötték a jubiláló Orosz Gábort és Brezsnjanszky Lászlót.

A *Bölcséleti, Művészet- és Ókortudományi Szakbizottság* színes, változatos és gazdag programsorozatot tudhat maga mögött. Főként a kutatóegyetemi projekthez kapcsolódtak a rendezvényeik. Négy munkabizottságuk összesen hét nemzetközi konferenciát rendezett. A főbb témák: „A szép és mindenkor környezete”, „Az esztétikum és történetiség”, A személy bioetikai kontextusai, Az alkalmazott etika perspektívái, Szent és profán. Az Epigraphicai Munkabizottság megszervezte a X. Epigraphicai Kerekasztalt. - A programok mindegyike az interdiszciplinaritás elvét követte.

A *Matematikai és Fizikai Szakbizottságban* a matematika területén két rendezvényre került sor. Egy bilaterális TÉT pályázat keretében az egyetem Geometria Tanszéke és az Ostravai Egyetem Matematikai Intézete között új kapcsolatok alakultak ki, a Magyar Tudomány Ünnepe keretében a Matematikai Intézetben zajló tudományos kutatások bemutatására került sor. A fizika területén a *Fizikusnapokon* és a *Kutatók éjszakáján* számos érdekes előadást hallgathattak az érdeklődők, akik az elektronmikroszkópiával ismerkedhettek meg. A „Delta” című TV-műsor és az „*Elemi álm*” című tudományos szórakoztató film is segítette a fizika iskolások közötti népszerűsítését.

A *Mezőgazdasági Szakbizottság* a hagyományok tisztelésében tartásával, de újító szándékkal rendezett programokat. A Mezőgazdasági Szakbizottság pl. a DAB közgyűléshez igazította ülését, hogy tagjai jelen

lehessenek a közgyűlésen is. A Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar záróvizsga bizottságaival közösen, megfogalmazták kritikájukat a bolognai rendszerrel kapcsolatban. A Magyar Tudomány Ünnepeén tartott szakbizottsági ülésre a tagok elhozhatták egy-egy kedves tanítványukat, TDK-, vagy PhD hallgatójukat.

Az *I. Orvostudományi- és Biológiai Szakbizottságban* a legnagyobb érdeklődésre a Kardiológiai Munkacsoport éves rendezvénye és a Nephrológiai Napok tartottak számot. A Sejt- és Molekuláris Élettani Munkabizottság tagjai egy konzorcium keretében létrehozták a Kutánbiológiai Kutató Központot, melynek feladata a dermatológiai kutatások összehangolása, a résztvevő laboratóriumok tudományos-technológiai színvonalának emelése és új munkahelyek teremtése. A Nukleáris Medicina Munkabizottság a DAB Székházban számolt be a Debrecenben is bevezetett SPECT/CT vizsgálómódszerről. A munkabizottságok együttműködése javult, és más szakbizottságokkal is tartottak közös rendezvényeket. Így épített ki intenzív kapcsolatot az Endokrinológiai és Anyagcsere Munkabizottság az egyetem Zöldségtermesztési Tanszékével, a Gyógyszerészeti Munkabizottság megállapodást kötött a gyógyszerész-szakmai képzések szervezésére. A Kardiológiai Munkacsoport Európai Unió támogatással természetes eredetű növényi hatóanyagok molekuláris hatásmechanizmusát vizsgálta. A Neonatológiai Munkabizottság a miskolci testvérszervezettel működött együtt. A Thrombosis és Haemostasis Munkabizottság, valamint az Endokrinológiai és Anyagcsere Munkacsoport közvetlen kapcsolatban áll a Marosvásárhelyi Egyetem megfelelő tanszékeivel és eredményeik nemzetközileg is ismertek.

A *II. Orvostudományi- és Biológiai Szakbizottság* erősítette a klinikum és a kutatás kapcsolatát, gazdagította a „magyar tudomány ünnepe” programját és kivette részét az ismeretterjesztésből is. Egyik kiemelkedő rendezvényük az Onkológiai Munkabizottságban volt, „Sugárterápia a klinikai gyakorlatban” címmel. Öt nap alatt mintegy ötven előadás hangzott el a hazai és a külföldi sugárterápia prominens előadóitól. A Sebészeti Műtéttani

Tanszéken került megrendezésre az "Orvostörténeti dokumentumok szerepe, a hagyományörzés jelentősége a graduális és posztgraduális oktatásban" című kiállítás és oktatási kerekasztal", amelynek komoly sajtóvisszhangja volt. A szakbizottság 2010-ben is elősegítette a regionális együttműködéseket és serkentette a tudomány és a gyakorlat összekapcsolását. Hagyományosan jó kapcsolatot ápoltak a környező országok tudományos műhelyeivel, és számos külföldi előadót hívtak meg.

A *Műszaki Szakbizottság* bemutatkozási lehetőséget adott a régió műszaki tudományos műhelyeinek a *Műszaki Tudomány az Észak-Alföldi Régióban* című konferencián. A Gépészeti Munkabizottság is megszervezte éves konferenciáját és részt vettek az Erdélyi Múzeum Egyesület Műszaki Szakosztályával közösen tartott ülésen. – A Közlekedési és Távközlési Munkabizottságban műhelymunka folyt. – A Repülőműszaki Munkabizottság a polgári és katonai repülést érintő szakmai feladatokról és tudományos eredményekről tanácskozott. A Hidrológiai Munkabizottság a régió vízkészletét érintő problémákat vitatta meg, több területen intézkedési tervet, jogszabály módosítási javaslatokat terjesztett elő. A jelentés megállapítja, hogy a mezőtúri műszaki főiskolai kar Szolnokra költözésével a szakbizottság elveszítette egyik bázisát.

A *Kémiai Szakbizottság* több hazai és nemzetközi tudományos rendezvény szervezésében vállalt szerepet. 2010-től részt vesznek az aradi Vasile Goldis Nyugati Egyetemmel együtt a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség által irányított Magyarország-Románia Határon Átnyúló Együttműködési Programban. Projektjük célja a „Mária tövis” gyógynövény májvédő hatásának és hasznosíthatóságának vizsgálata. A Polimerkémiai Munkacsoport főleg a nanotechnológia eredményeinek gyakorlati felhasználásával foglalkozott. A Mezőgazdasági Kémiai és Élelmiszerfeldolgozási Munkabizottság az egészséges élelmiszerek előállításának kérdéskörét tárgyalta. E témában 43 előadás és közlemény született. A Szervetlen és Analitikai Kémiai Munkabizottság olyan nagyérzékenységű analitikai mérőműszerek és műszerek ki-

dolgozásán munkálkodik, amelyek környezetszennyező toxikus elemek, anyagok minél pontosabb meghatározását teszik lehetővé. A Debreceni és Nyíregyházi Kombinált Ciklusú Erőművel K+F együttműködés keretében Debrecen porszennyezését vizsgálják. A Szakbizottság is igyekszik a diákok érdeklődését a kémia iránt felkelteni. Erre a Kémia Nemzetközi Éve–2011. rendezvényei jó lehetőségeket fognak biztosítani.

A *Környezettudományi Szakbizottság* tudományos üléssel kapcsolódott a „Biodiverzitás Nemzetközi Éve”-hez. „A Magyar Tudomány Ünnepe” alkalmából Tiszafüredre hívták össze a Hidrobiológus Fórumot ismeretterjesztő jelleggel, ahol köszöntötték a 95 esztendőes Woynárovich Elek professzort. A tudomány és a gyakorlat kapcsolatát mutatták be a másokkal együtt szervezett Térinformatikai Konferencián és Szakkiállításán. A Környezettudományi és Paleoökológiai Munkabizottság előadóüléseiben a hazai energiaforrásokkal és szénkészletekkel foglalkozó kutatások eredményeit ismertették, a vízbázisvédelem vizsgálatába pedig bekapcsolódtak a Hidroökológiai Munkabizottság tagjai is. A debreceni EnergoExpo alatt tartott, a bioenergetikai és szélenergiával kapcsolatos szekció programját a Megújuló Energetikai Munkabizottság vezetőségi tagjai állították össze, ahol több innovatív tudományos eredményt is bemutattak. A Humánökológiai Munkabizottság két tudományos ülést szervezett középiskolások és főiskolások számára a táplálkozás, az életstílus és a környezet összefüggésrendszeréről. A szakbizottság több tudományos munka megjelenésének örvendhetett, mint pl. a Dévai György szerkesztette tanulmánykötetnek, a Térinformatikai Konferencia előadásanyagának és a nyírségi földtani kutatás eredményei közzétételének. Előkészítés alatt áll a „80 éves a Debreceni Egyetem Növénytan Tanszéke” című konferenciakötet is.

A DAB 12 szakbizottságának 2010-es rendezvényein összesen 12302 fő vett részt.

Fekete Károly
az MTA DAB főtítkára